

Az iskolapszichológusok helyzete Magyarországon

OIMB SZAKMAI NAP 2024. MÁJUS 31.

N. KOLLÁR KATALIN

C. EGYETEMI TANÁR

ELTE PPK

Miről lesz szó?

- Óvoda- és iskolapszichológia helyzete: országos kép
- Kihívások és megoldások a törvényes szabályozásban
- MPT szekció feladatai
- Szakmai szempontok: mit gondolnak a pedagógusok és diákok az iskolapszichológusról és mit várnak tőlük?

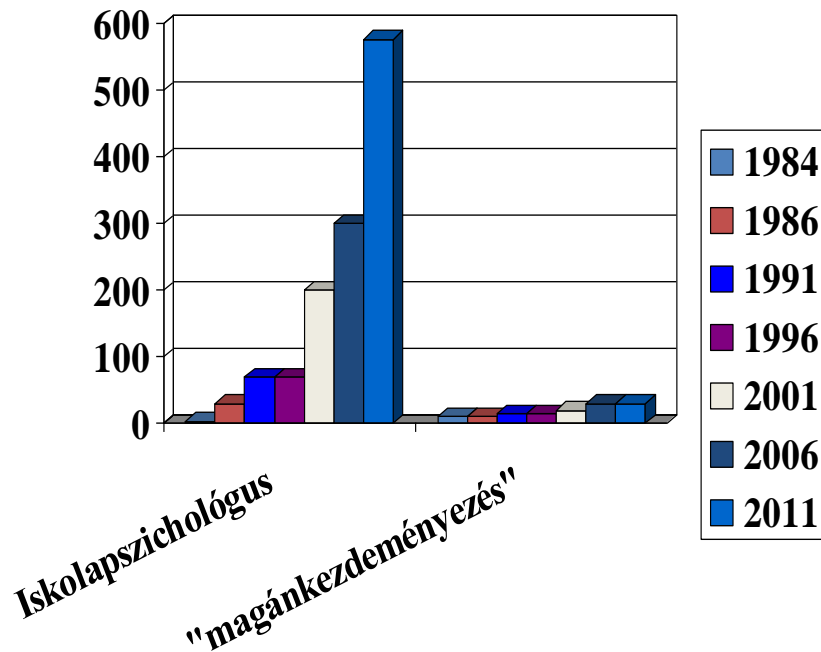
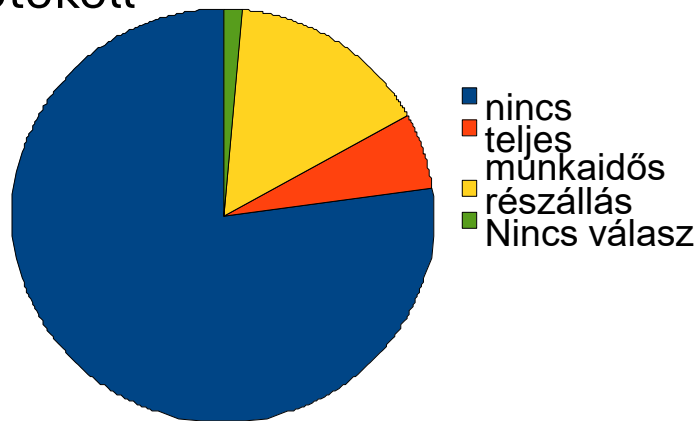
ÓVODA- ÉS ISKOLA PSZICHOLÓGIA HELYZETE: ORSZÁGOS KÉP

A Nemzeti Kutatási Fejlesztési és
Innovációs Hivatal támogatásával
megvalósult projekt

Iskola- és óvodapszichológia 1986-tól az első 25 évben

Törvényi szabályozás:

- 1986 – Köznevelési Törvény
Melléklet: „alkalmazható”
- 1989 Műv. Minisztérium
Továbbképzési füzetek 3.
- 2006 Kistérségi pályázat + 2009
protokoll

Az iskolapszichológusok aránya az iskolákban 2011

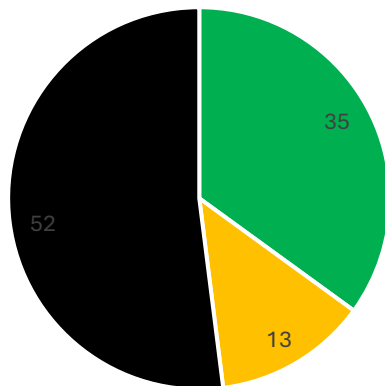
Jelenlegi helyzet

Iskolapszichológus iskolák %-ában

■ Nincs hiány

■ Van státusz,
feltöltetlen, vagy
nem elég

■ Nincs rá státusz,
de szükség lenne

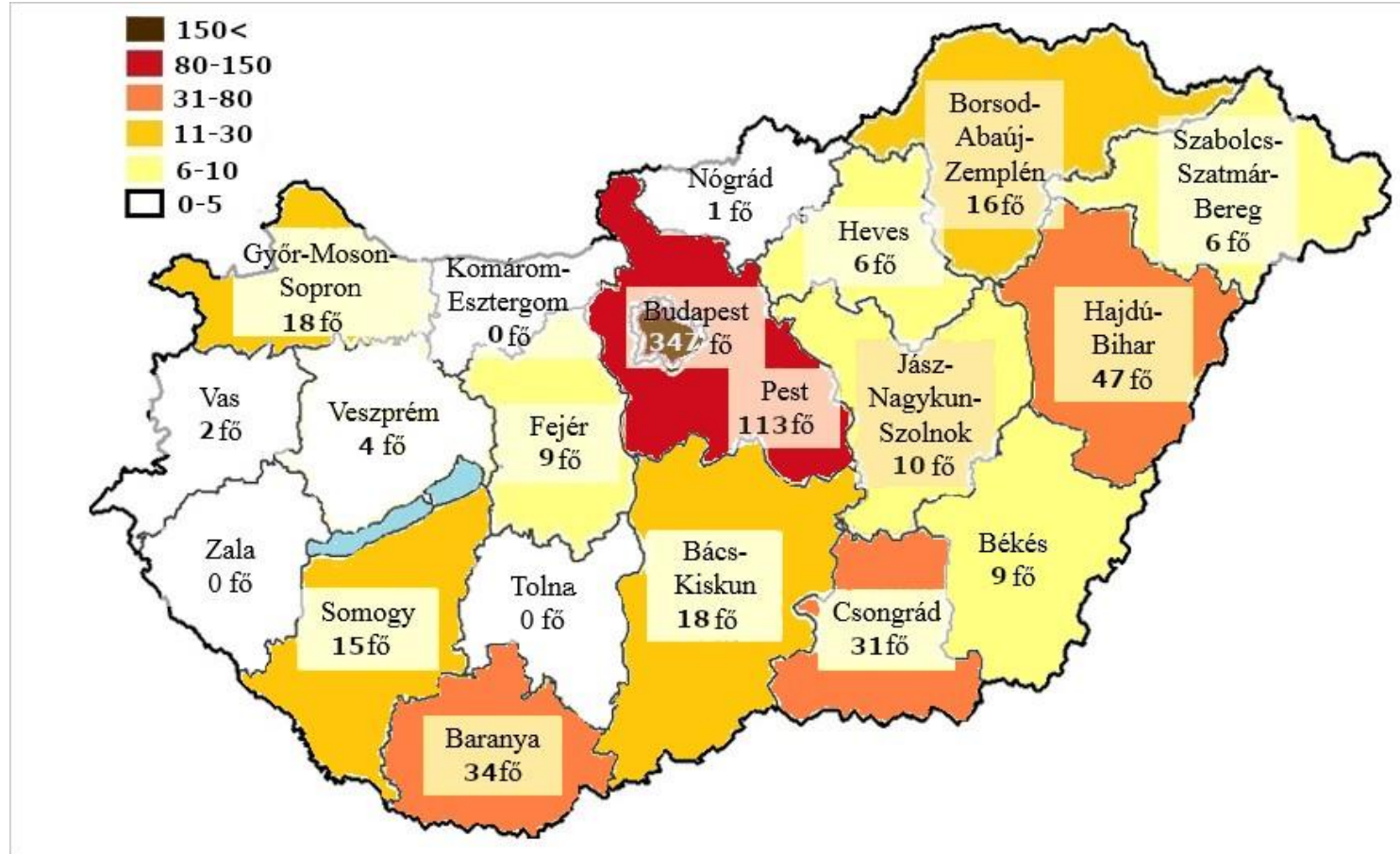

Iskolák kb. felében lenne státusz, 35 % van, 13 % nincs betöltve, vagy kevés, 52 % nincs de kellene (Ercse 2023)

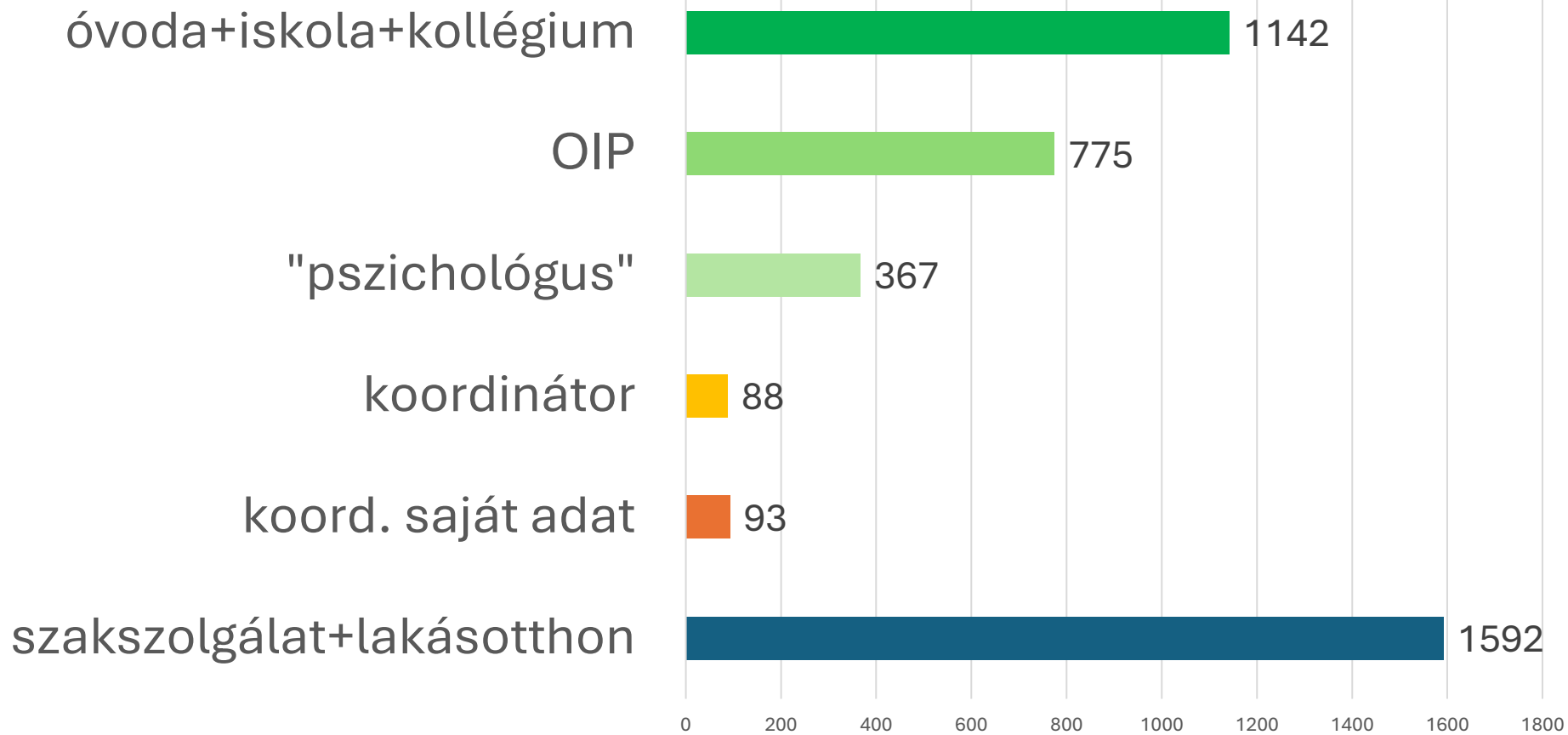
- Koordinátor 198 helyett 100 egész állás >10 fő, helyette tört óraszám (10 fő $\frac{1}{4}$ állás alatt, > 5 kontakt óra!)
- IP-OP BP **51 %** vidék 49 %
- Egy-egy intézményben jellemzően tört állásban
- Sok a fiatal – nagy fluktuáció

Aránytalan területi eloszlás

- a település nagysága és a képzőhelyek közelsége számít
- KIS ISKOLÁK PROBLÉMÁI!!!

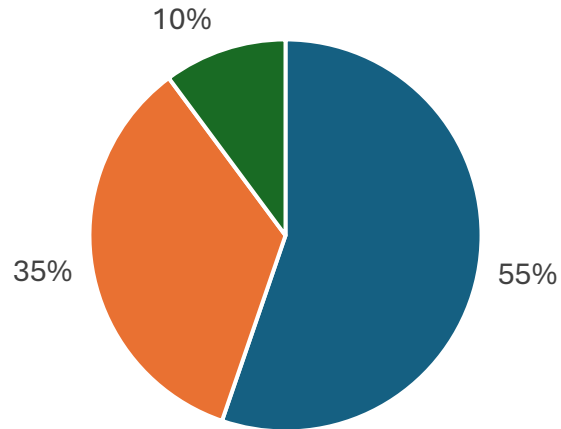

Pszichológusok a köznevelésben (2023 szakképzés nélkül)

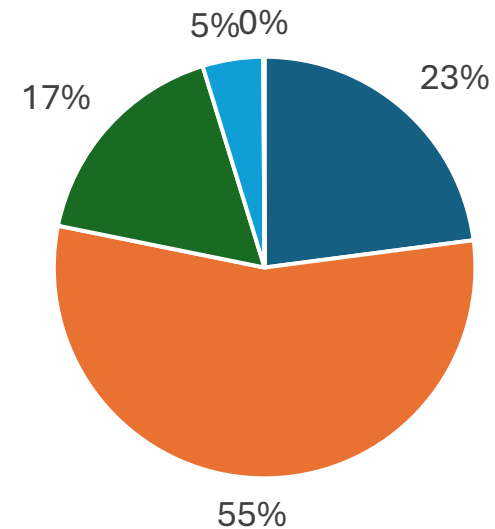
Óvoda és iskolapszichológusok - részletes adatok

Óvoda és
iskolapszichológus+kollégium
alkalmazás

■ főállású ■ részállás ■ óraadó

Óvoda és iskolapszichológus +
kollégium besorolás

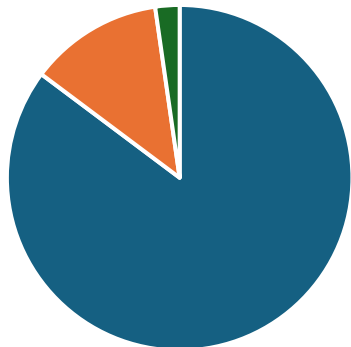

■ gyakornok ■ ped I. ■ ped. II. ■ mester ■ kutató

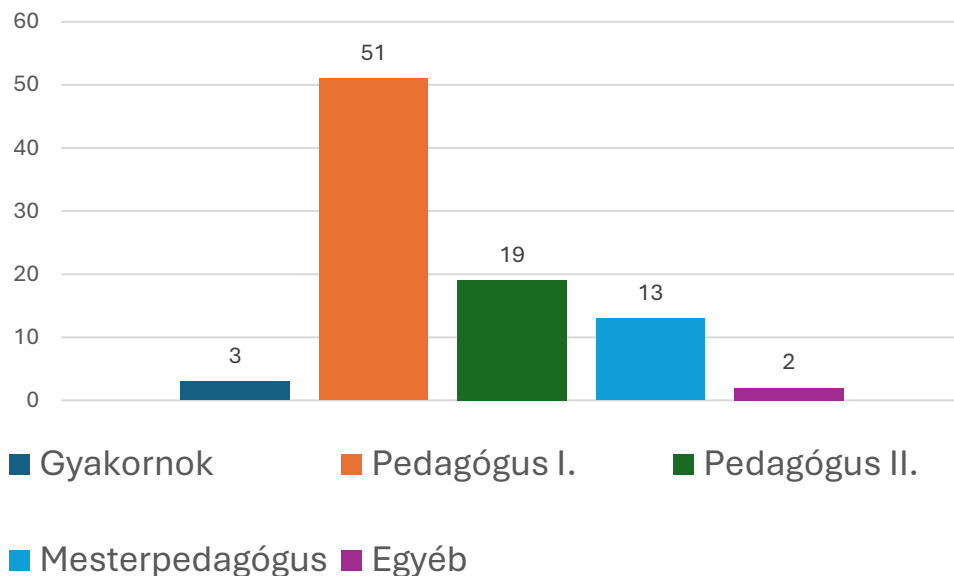
Koordinátorok alkalmazása

- Végzettségi előírás: pedagógiai vagy tanácsadó szakpszichológus
- Protokoll ajánlás: + minimum 5 év óvoda-vagy iskolapszichológusi gyakorlat

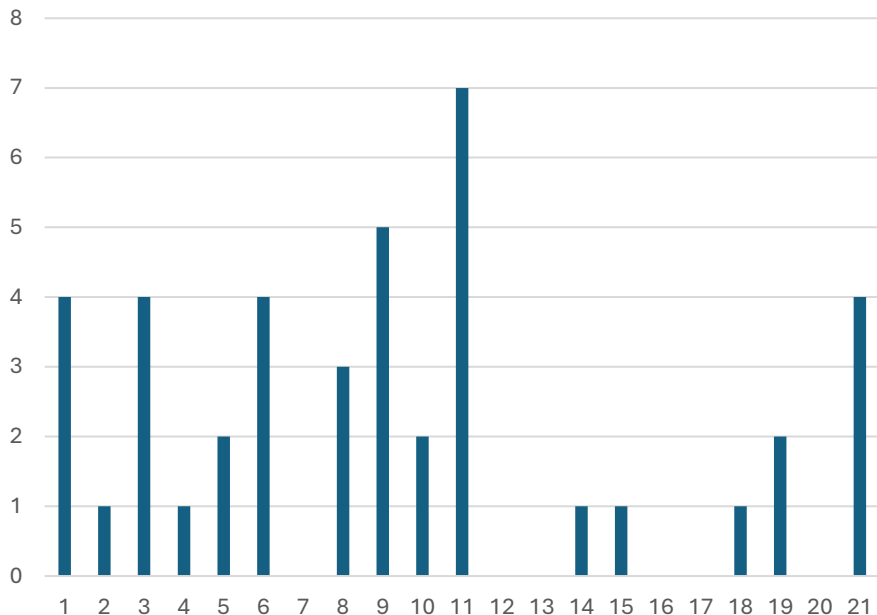
■ teljes munkaidő ■ részmunkaidő
■ óraadó

Koordinátorok besorolás (fő)

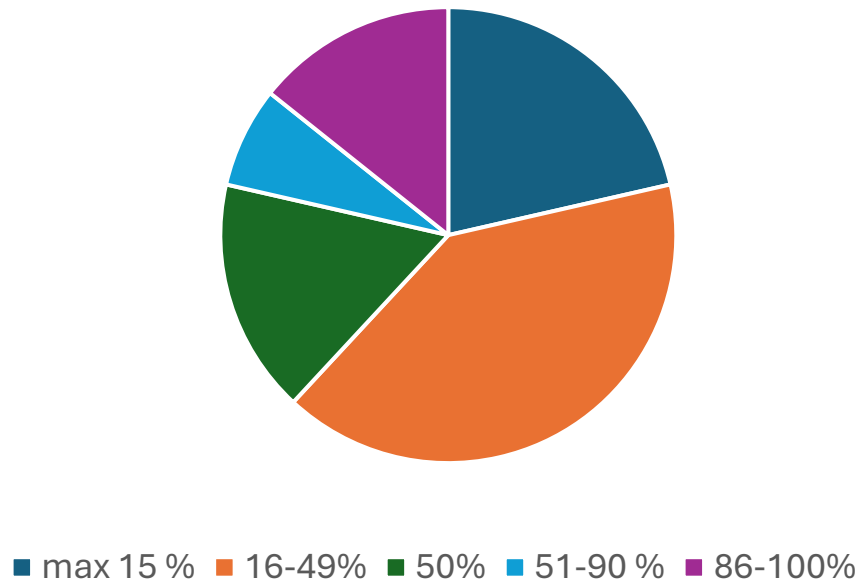

Koordinátorok óraszám

Koordinátorok kontakt óraszám (42 fő adatai)

Koordinátorok kontaktóraszám a 21 óra %-ában átlag:8,86

KIHÍVÁSOK ÉS MEGOLDÁSOK A TÖRVÉNYES SZABÁLYOZÁSBAN

A TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁS BUKTATÓI

A Nemzeti Kutatási Fejlesztési és
Innovációs Hivatal támogatásával
megvalósult projekt

Törvényi szabályozás:

- 2012 KNT – *óvoda és munkaidő szabályozás 2024-ig*
- *326/2013. rendelet 2024-ig*
- 20/2013. EMMI rendelet 500 fő/fél státusz, feladatkör meghatározása
- 2015 Protokoll
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023 (VIII.30) kormányrendelet a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról végrehajtási utasítása
- 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről

Jogszabály változások

- OP-IP kötelező alkalmazás és munkaidő szabályozás változatlan (csak áthelyezték)
- Feladatkör változatlan (20/2013. EMMI rendelet)
de a munkaidő felosztásában csak a neveléssel-
oktatással lekötött és kötetlen szabályozott.

MEGOLDÁS – BM tájékoztatás – kötött munkaidő pedagógus analógia alapján, lásd Bázis honlapon is

2023. évi LII. törvény
a pedagógusok új
életpályájáról

A kötött munkaidő
értelmezése

Pedagógusok kötött feladatainak IP megfeleltetés (1)

Nkt. 62. §(11a) bekezdés (a „kimaradt” szöveg)

a közvetlen pszichológiai foglalkozások szervezésével, előkészítésével kapcsolatos feladatokat látja el,

részt vesz a pedagógiai szakszolgálat óvoda-, iskolapszichológus koordinátora által szervezett szakmai feladatokban,

szükség esetén előkészíti a gyermek, tanuló szakellátásba történő irányítását,

401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 28. § (1) bekezdés

1.foglalkozások, tanítási órák előkészítése,

2. a gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követése, tanulók teljesítményének értékelése,

15. a nevelőtestület, a szakmai munkaközösség munkájában történő részvétel

2. a gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követése, tanulók teljesítményének értékelése,

11. a szülőkkel történő kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóórára történő felkészülés és annak megtartása,

Pedagógusok feladatainak IP hogy felel meg (2)

Nkt. 62. §(11a) bekezdés ...

a munkaidő fennmaradó részében
pedig a munkaköréhez szükséges
információk feldolgozásával,

továbbá a szakmai fejlődéséhez
szükséges tevékenységeket végez

401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 28. § (1)
bekezdés

2. a gyermekek személyiségfejlődésének
nyomon követése, tanulók teljesítményének
értékelése

9. a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó
üzleti tevékenység,

10. az intézményi dokumentumok készítés

15. a nevelőtestület, a szakmai
munkaközösség munkájában történő részvétel,

17. az intézményfejlesztési feladatokban való
közreműködés,

22. a pedagógiai program célrendszerének
megfelelő, az éves munkatervben rögzített,
tanórai vagy egyéb foglalkozásnak nem
minősülő feladat ellátása,

24. pedagógus-továbbképzésben való részvétel

A Korm. rendelet 28. § (1) bekezdésben felsoroltak közül az óvoda-, iskolapszichológusok esetében **több elem nem releváns**, ahogyan a pedagógusok esetében sem értelmezhető mindegyik pont minden pedagógusra.

A feladatok a 20/2013. EMMI rendelet alapján

fajtai

- Pedagógus- és szülőkonzultáció
- Egyéni és csoportos foglalkozás gyermekeknek
- Szűrés
- Állapotfelmérés
- Pszichológiai ismeretterjesztése
- Szakmaközi együttműködés
- *Adminisztráció*
- *Fejlesztésben, kutatásban részvétel*

témakörei

- Tanulási és iskolai nehézségek szűrése, továbbirányítás
- Hatékony tanulás segítése
- Tehetség gondozás
- Pályaválasztás segítése
- Egészségfejlesztés és prevenció
- Társas kapcsolatok fejlesztése, bullyingprevenció
- Krízisintervenció

18/2024. (IV. 4.) BM
rendelet a pedagógusok
teljesítmény-
értékeléséről

Minőségi bér (TÉR)

Minőségi bér (TÉR)

100 pont összesen

24 pont   3 személyes cél

76 pont mennyiségi és minőségi szempontok

1. minőség (28 pont)

- foglalkozás tervezés és végrehajtás 10 p.
- korszerű, innovatív módszerek 8 p.
- ellátott gyerekeknél javulás 8 p.
- díjak, elismerések, kutatói program 2 p.

TÉR (2)

2. Feladatvállalás mennyiségi mutatói – 12 pont

- többletfeladatok, megbízások (munkacsoport) 4 pont
- szakmai programok (pedagógusoknak ea.) 4 pont
- intézményen kívüli programok (Vándorgyűlés műhely 😊) 4 pont

3. Megbízhatóság, határidők – 8 pont

- szabály és normakövetés 2 pont
- dokumentálás 3 pont
- tanulók értékelése (szakértői vélemény, értékelési lap) 3 pont

4. Kommunikáció, együttműködés – 6 pont

- szakmai, szakmaközi együttműködés 3 pont
- kapcsolattartás szülőkkel 3 pont

TÉR (3)

5. Tehetség gondozás, felzárkóztatás/esélyteremtés – 8* pont

- tehetséges tanulók
- gyermekek, tanulók beilleszkedésének segítése
- gyermekvédelmi megsegítés
- módszertani segítség (pl. szakértői vélemény értelmezése)

6. Elkötelezettség, etikus magatartás – 6** pont

- motiváció, elkötelezettség 2 pont
- a szervezet képviselése 2 pont
- etikus magatartás 2 pont

7. Egyedi intézményi értékelési szempont – 8 pont

- a vezető a nevelőtestülettel egyetértésben határozza meg

*intézmény sajátosságai szerint osztható szét

** a pedagógus önértékelésére és a felettes vezető/vezetők tapasztalataira kell építeni

Alapelvek a TÉR alkalmazásában

- a tanulók nevelése-oktatása a fő szempont
- cél a személyes szakmai autonómia és motivációja
- egyszerű, világos felépítés, tényekre épülő rendszer, kezelhető számú teljesítménykövetelmény; tanévhez igazodó
- összekapcsolás a pedagógusok továbbképzési rendszerével
- személyes értékelő beszélgetés
- az értékelő vezetők felkészítése
- bérezési differenciálásra adjon lehetőséget

Előnyös változások a jogszabályokban

- Végzettségi követelmény leírása végre hiba nélkül van tördelve
- Egy helyen van szabályozva az óvoda és iskola 500 főként fél státusz, *de az 1000 fő/IP is sok, és az óvoda végképp, továbbá a gyakorlatban az átlag ennél is több???*
- OP-IP minőségi bér a közoktatás pedagógusaitól külön szabályozott

Szabályozatlanságok:

- **EGYMI** – SNI tanulók a gyógypedagógusok feladatköre, de pszichés problémáik is vannak, definiálatlan, hogy egyéni (klinikusi) feladatok vagy iskolapszichológia
- **Kollégium** definiálatlan szerepkör – egyéni tanácsadás vagy „iskolapszichológusi” feladatok: közösségépítés, tanulásmódszertani segítség stb.
- **Gyermekvédelem** – családotthonok és gyermekotthonok pszichológusainak
  - nincs protokollja, nincs szakmai vezetése, szervezete

MPT ÓVODA- ÉS ISKOLAPSZICHOLÓGUS SZEKCIÓ

ÉRDEKVÉDELEM SZAKMAI TÁMOGATÁS

A Nemzeti Kutatási Fejlesztési és
Innovációs Hivatal támogatásával
megvalósult projekt

A Magyar Pszichológiai Társaság

<https://mpt.hu/>

- az MPT 1928-ban alakult, majdnem 100 éves társaság
- 24 szekció
- Célok:
  - a magyar pszichológia tudományos közéletének szervezése,
  - a pszichológiai oktatás, kutatás és gyakorlat fejlesztése,
  - a tagok szakmai tájékozódása és kapcsolattartás

Miért érdemes belépni?

- Óvoda- és iskolapszichológus szekció – a több, mint 1100 OP-lp-hez képest csak 110 tag – hiteles érdekképviselőhez jó lenne több
- Országos szervezet – kapcsolattartási lehetőség
- Hírlevél - képzések

ÓP-IP szekció tevékenységi kör

Szoros együttműködés az Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázissal

- Az OIMP vezetője hivatalból a szekcióvezetés tagja
- Közös szervezett rendezvények, közös állásfoglalások

Szakmai érdekképviselet

- Jogsabályok véleményezése – *2023-2024-ben 2 jogszabály*
- Állásfoglalás kérése jogszabályértelmezésbe – *jogi tanácsadás az MPT-től is 2023-2024-ben 3*
- Szakmai etikai ügyek (*csak MPT tagok esetén járhat el az EB*)
- Protokoll bővítése (*óvoda, koordinátor*)
- Ismeretterjesztő cikkek, sajtómegjelenés

Óvoda- és iskolapszichológusok támogatása

- Részvétel szakmai programok szervezésében – rendszeres szakmai napok, Vándorgyűlés
- Módszerek – kérdőívek, attitűdskálák online
- MPT konferenciákon iskolapszichológia szimpóziumok
- Megkeresésekre szakmai tanácsadás, konzultáció

FELMÉRÉS PEDAGÓGUSOK ÉS
DIÁKOK
ISKOLAPSZICHOLOGUSOKHOZ
VALÓVISZONYYÁRÓL ÉS A
PEDAGÓGUSOK MUNKAHELYI
JELLEMZŐIRŐL
ORSZÁGOS REPRESENTATÍV
MINTÁN

A Nemzeti Kutatási Fejlesztési és
Innovációs Hivatal támogatásával
megvalósult projekt

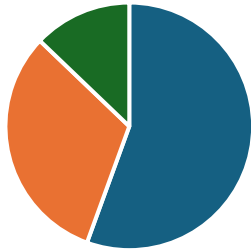
Az iskolapszichológus iránti attitűd vizsgálata

ELTE UNKP projekt 2018-2022

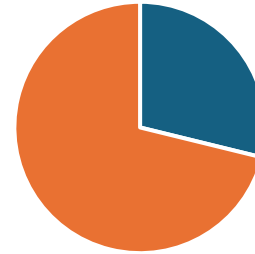
Pedagógusok országos reprezentatív minta	1381 fő
Pedagógusjelöltek (nem reprezentatív)	316 fő
Diákok életkor, iskolatípus és település szerint rétegzett minta (5-12. évfolyam)	1444 fő

Pedagógushallgatók jellemzői –szakirány szerint rétegzett minta

Tanult szak

— ■ tanár ■ óvóped ■ tanító

■ férfi ■ nő

x életkor 24,7 é S 5,7 medián 23 79 % 21-26 közt

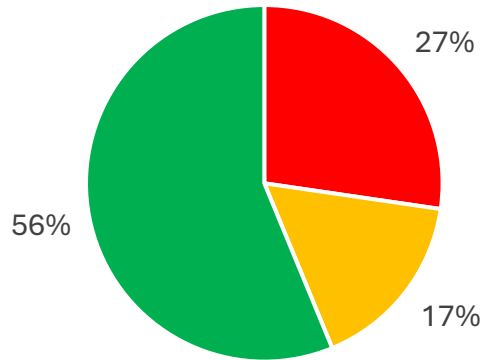
80,1 % gimnáziumban 19,9 % szaggimnáziumban érettségizett

Első diplomás 90 %

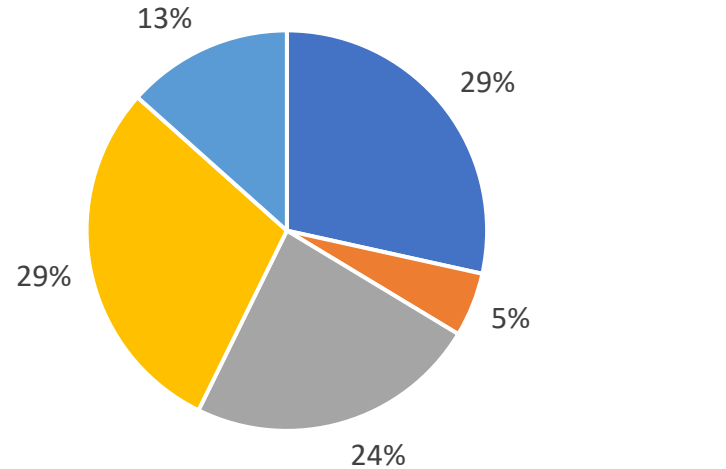
Pedagógusok kapcsolata az iskolapszichológussal

Pedagógus kapcsolata az iskolapszichológussal

Iskolapszichológus az iskolában

■ soha nem dolgozott ■ jelenleg nincs, de volt ■ van

■ nincs

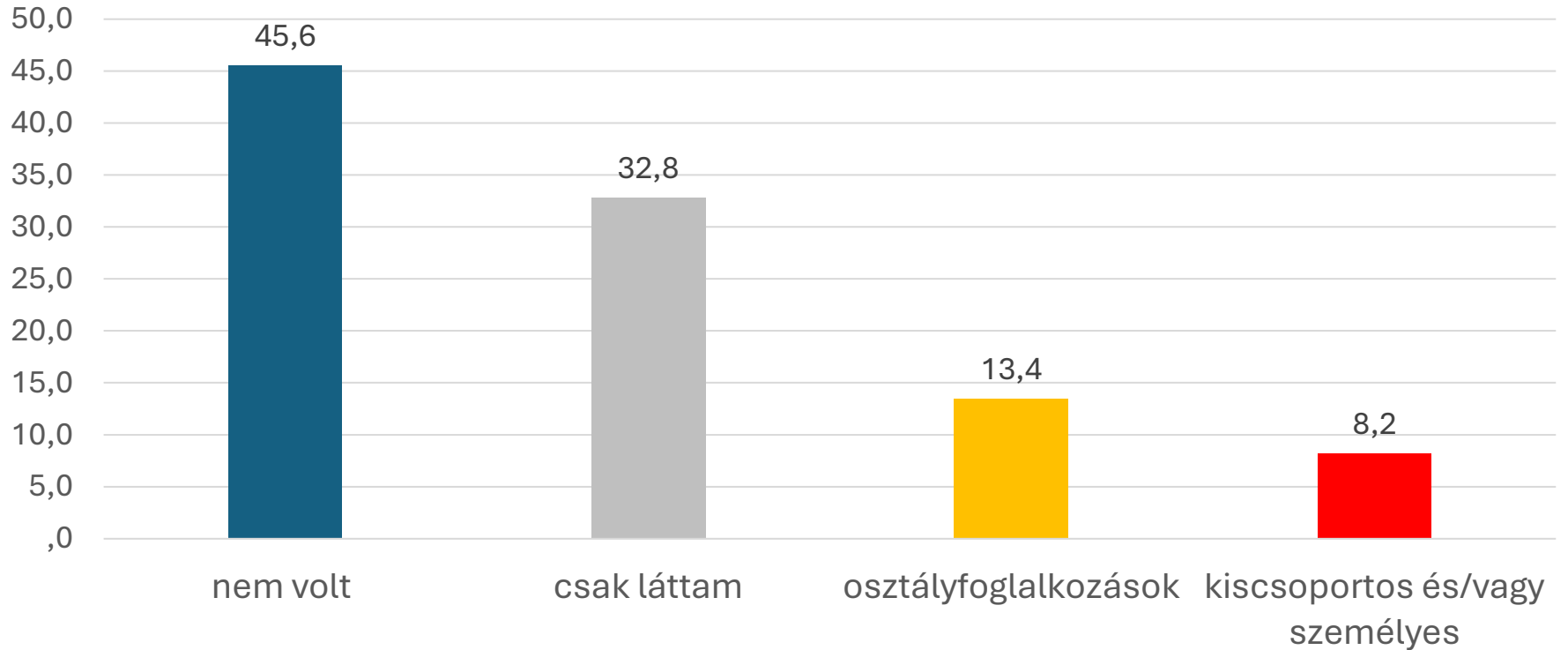
■ csak láttam

■ rendszeres

■ nem ismerem

■ egy-kétszer dolgoztunk

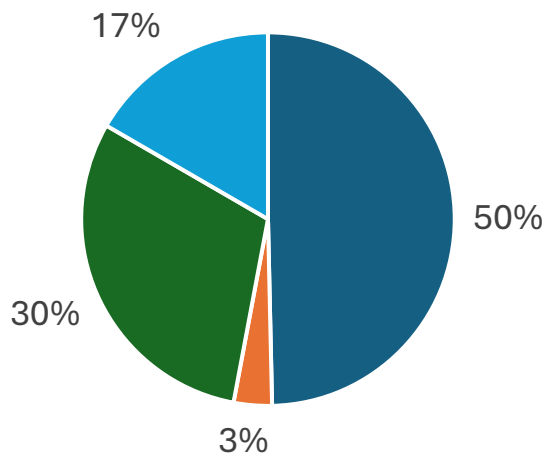
Pedagógus hallgató tapasztalata az iskolapszichológussal (amikor ő diák volt) %

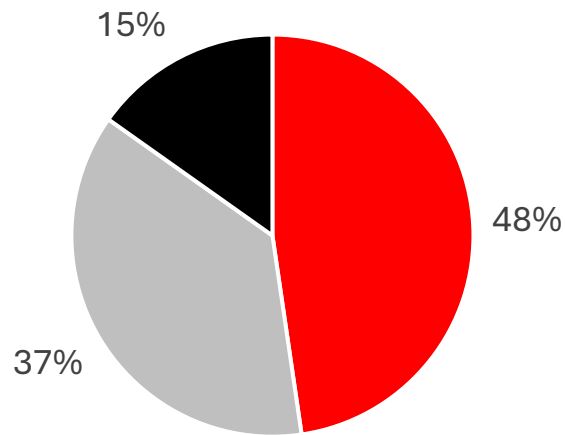
Diákok kapcsolata az iskolapszichológussal

Iskolapszichológus az iskolában%

- van
- jelenleg nem dolgozik, de volt
- nincs
- nem tudom

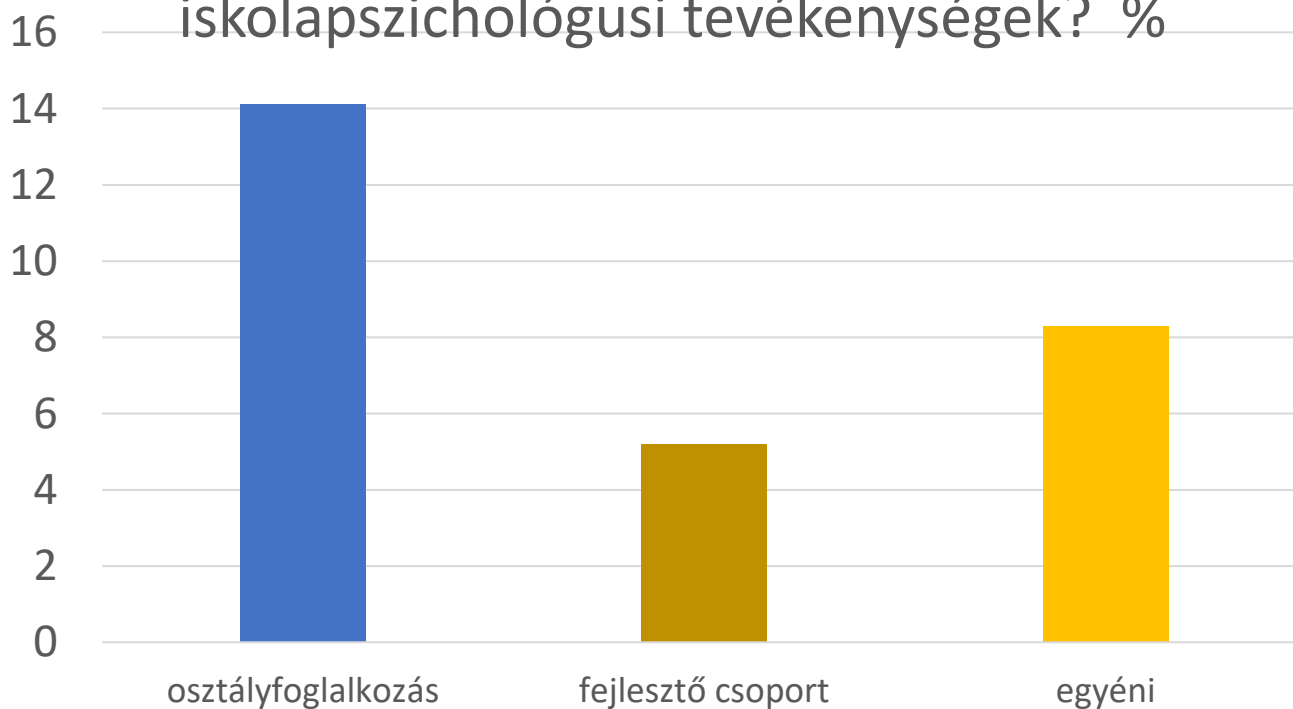
Ahol van iskolapszichológus...

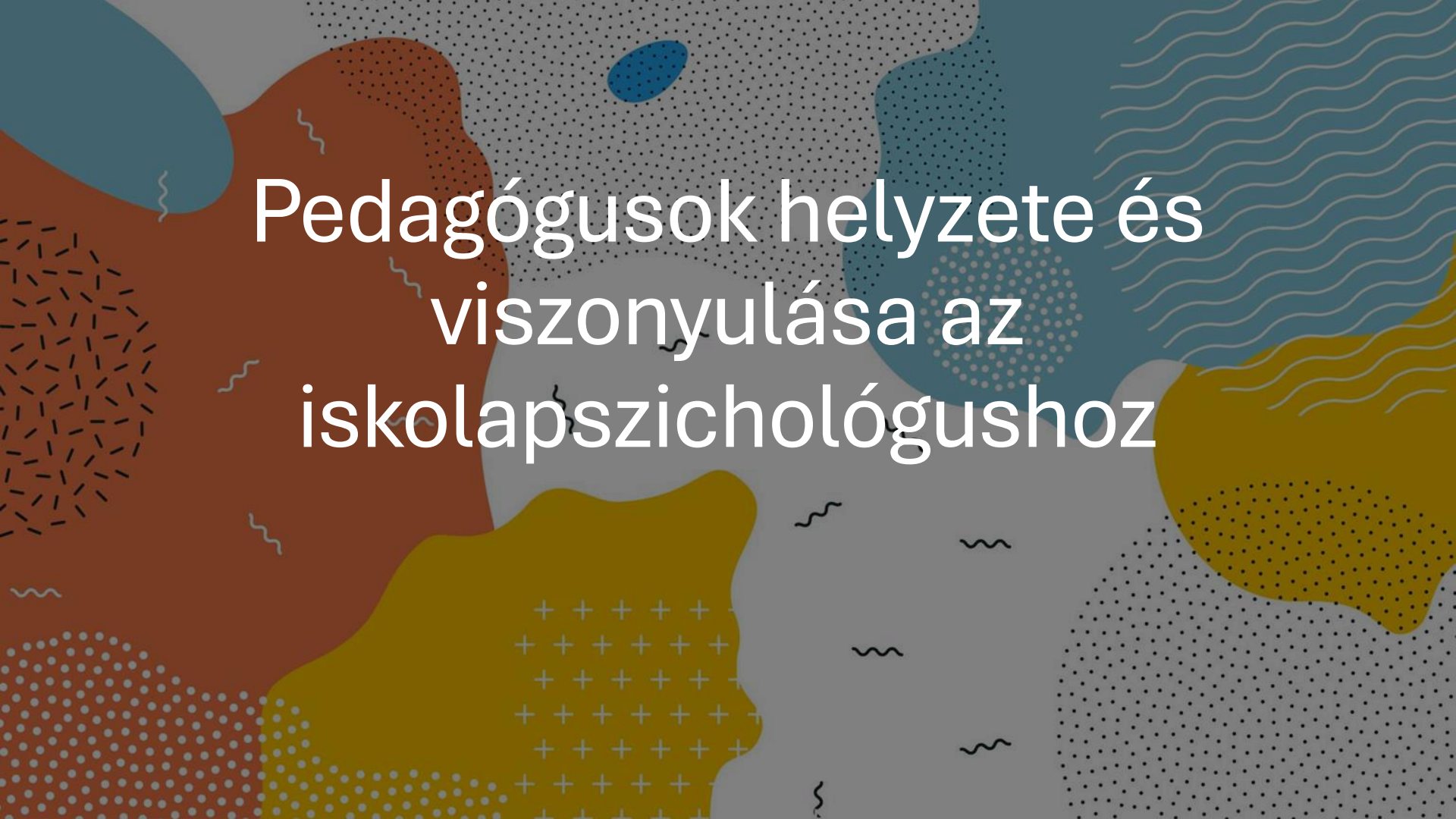

- találkozott vele
- látta már
- nem találkozott

A Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával megvalósult projekt

Hány tanulót érintenek az iskolapszichológusi tevékenységek? %

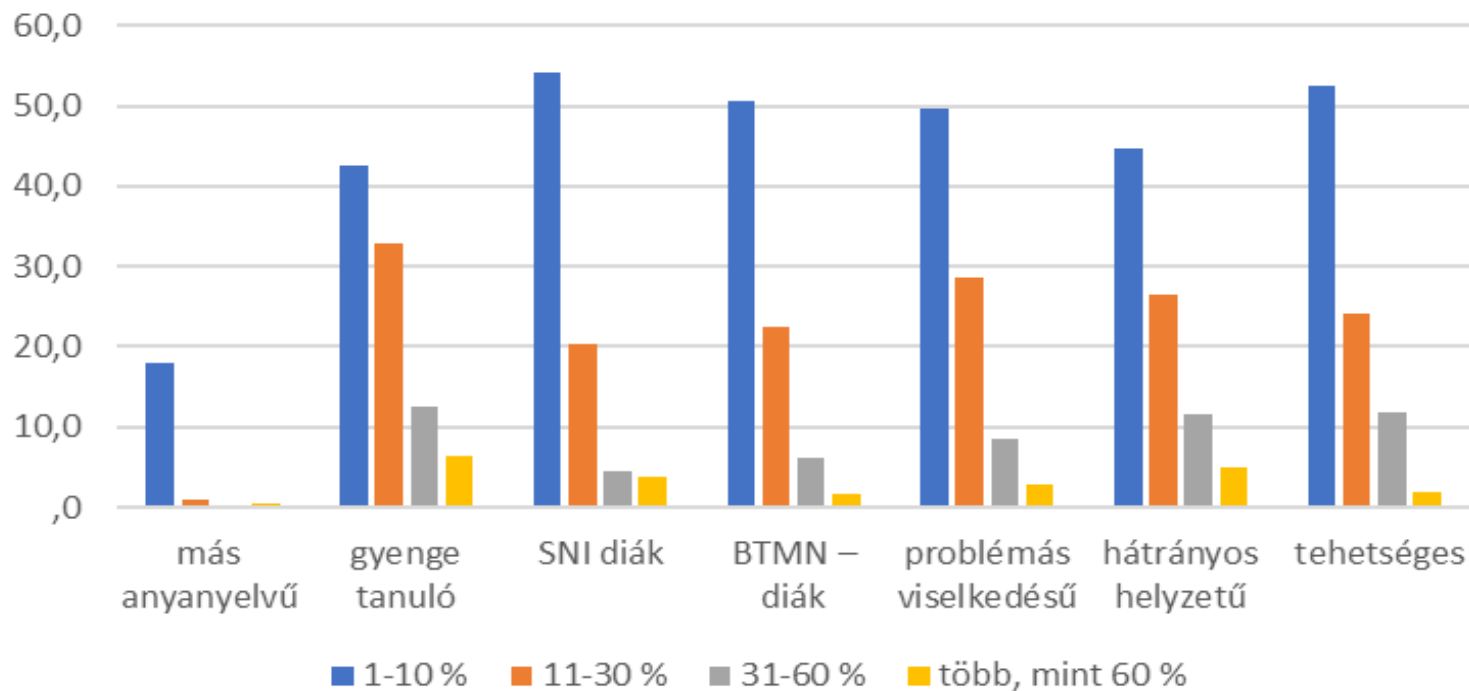

The background is a vibrant, abstract composition of various colors and patterns. It features large, organic shapes in shades of blue, orange, and yellow. Interspersed among these are smaller elements: a grey area with a fine dot pattern, a yellow area with a grid of small white crosses, and several wavy lines in black and white. The overall aesthetic is modern and artistic.

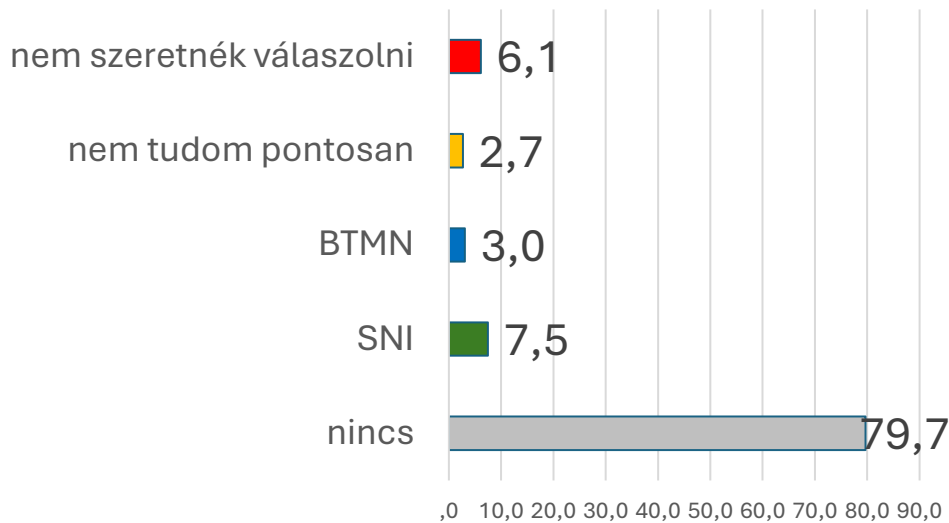
Pedagógusok helyzete és viszonyulása az iskolapszichológushoz

Pedagógusok szerint

Átlagtól eltérő diákok aránya

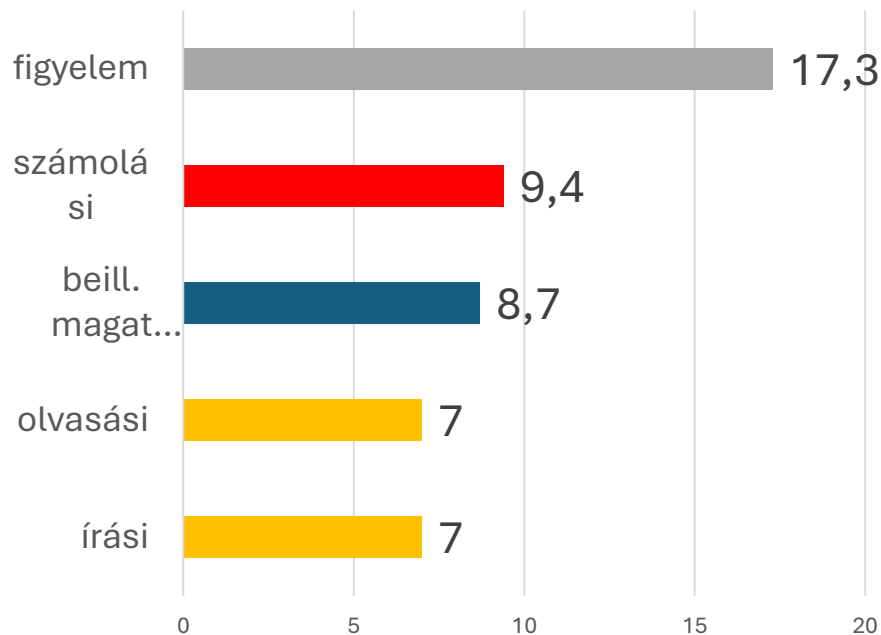

Szakértői vélemény (különleges bánásmód) %

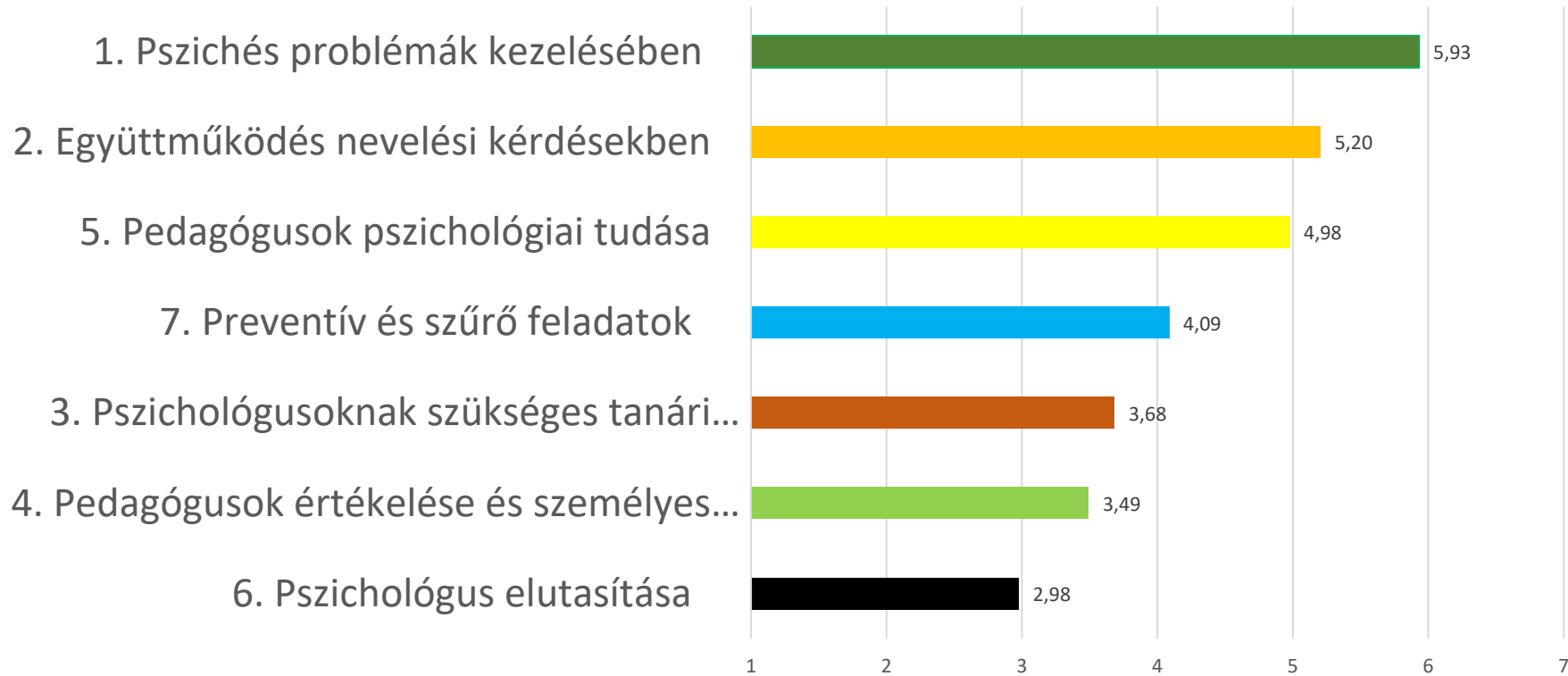
Diákok válaszai

Tanulási nehézségek a diákok szerint

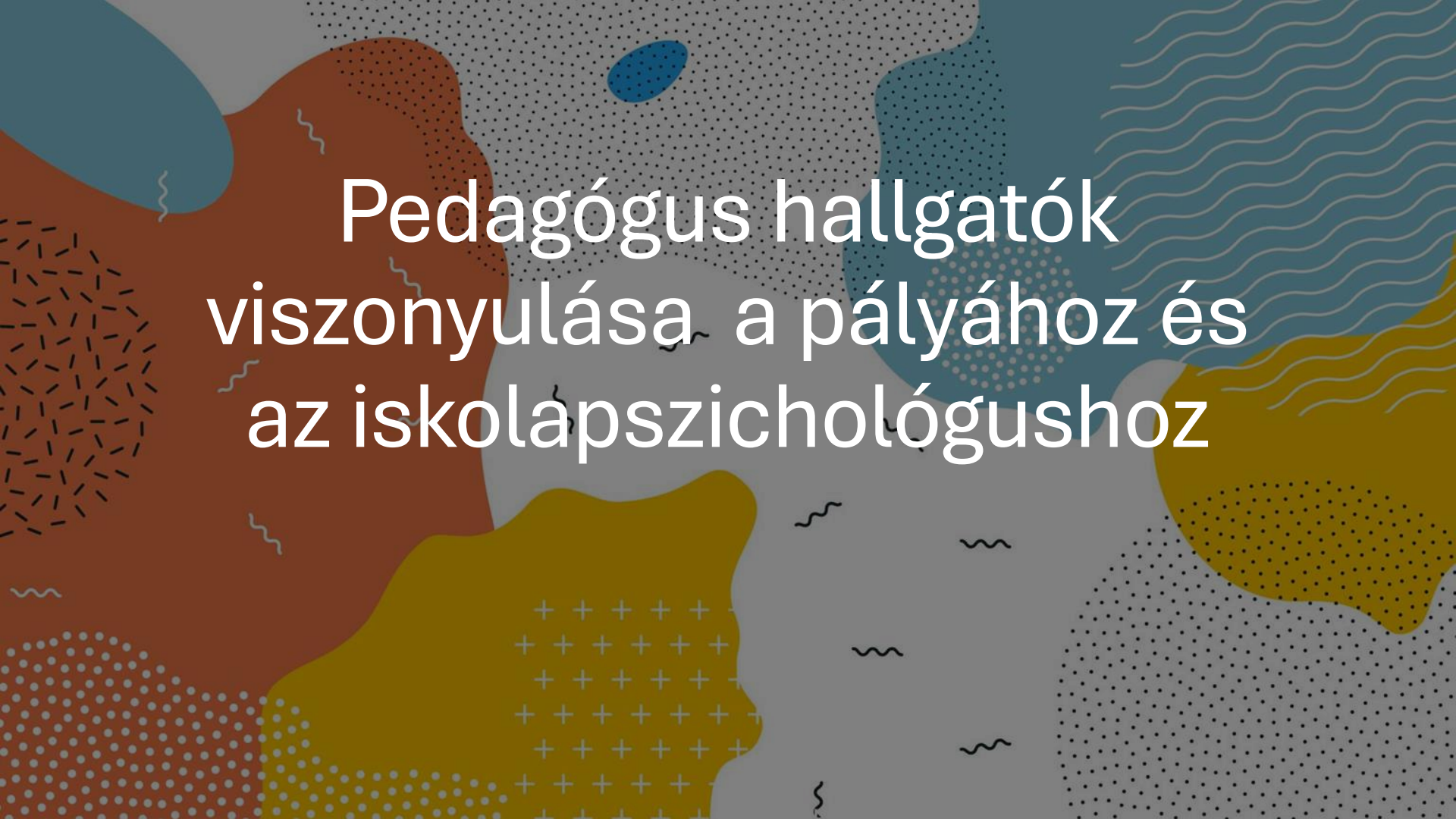
A Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával megvalósult projekt

Iskolapszichológus iránti attitűd (pedagógusok)

Tanított korosztály szerint változik az igény

1. Iskolapszichológus szükségessége a pszichés problémák kezelésében	$(A+F) > A, F > K$ leginkább az alsó+felsőben tanítók, legkevésbé a középiskolában tanítók
2. Együttműködés tanárokkal és szülőkkel, a tanári munka támogatása nevelési kérdésekben	$A, (A+F), F > K$ legkevésbé a középiskolában tanítók
5. Pedagógusok pszichológiai tudásának fontossága	$(A+F) > A, F > K$ leginkább az alsó+felsőben tanítók, legkevésbé a középiskolában tanítók
6. Pszichológus elutasítása	$A, F, K > (A+F)$ legkevésbé az alsó+felsőben tanítók

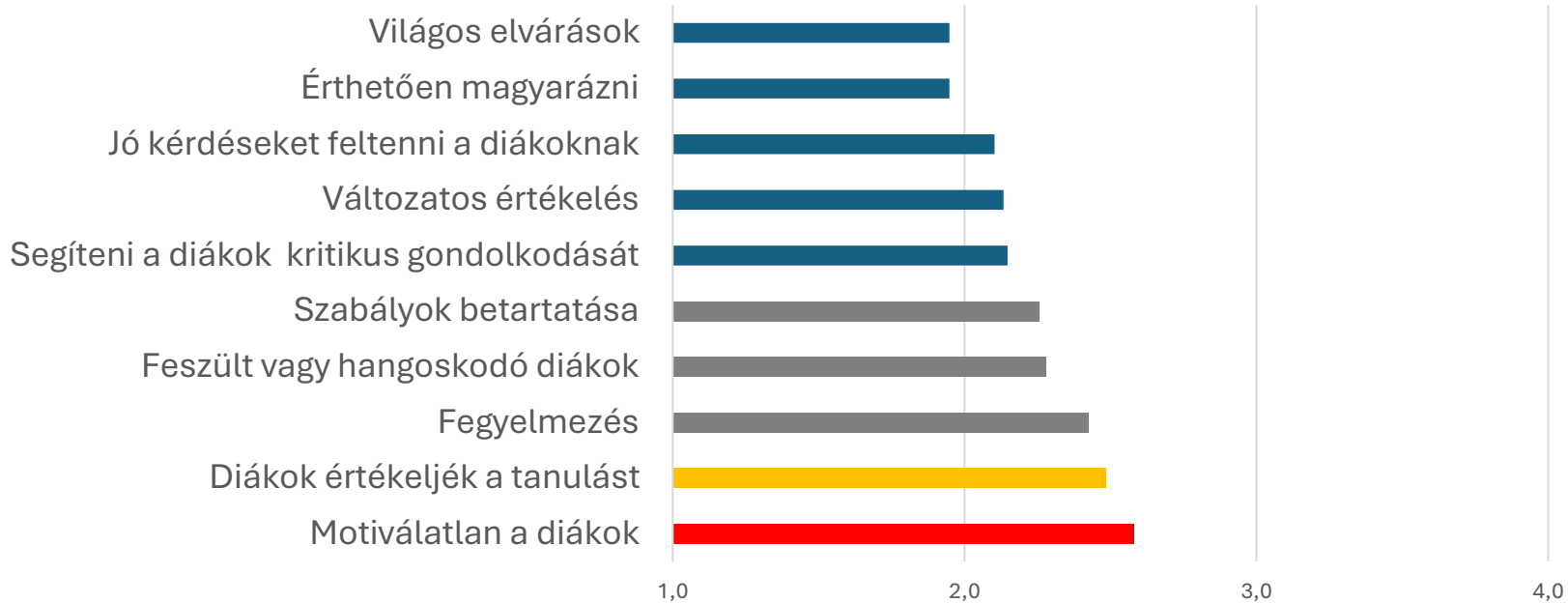
The background is a complex, abstract composition of various colors and patterns. It features large, organic shapes in shades of blue, orange, and yellow. Interspersed among these are smaller elements: a grey area with a fine dot pattern, a yellow area with a grid of small white crosses, and several wavy lines in white and black. The overall aesthetic is modern and artistic.

Pedagógus hallgatók viszonyulása a pályához és az iskolapszichológushoz

Pedagógus
hallgatók
szerint

Mennyire nehéz feladat (1 nem nehéz - 2 kissé - 3 eléggé - 4 nagyon nehéz)

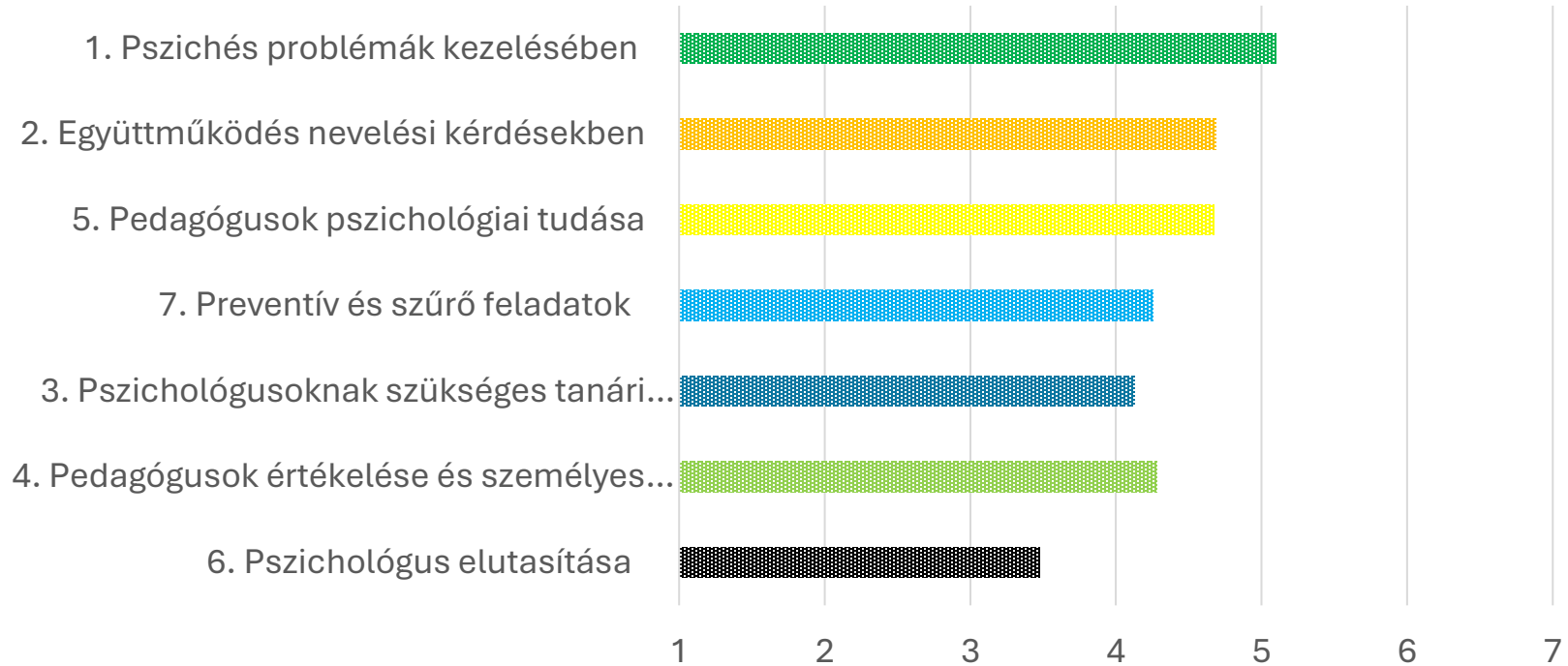

Vélemény a pedagógus pályáról

Az óvó-, tanító- és tanár szakosok véleménye közt nincs szignifikáns különbség

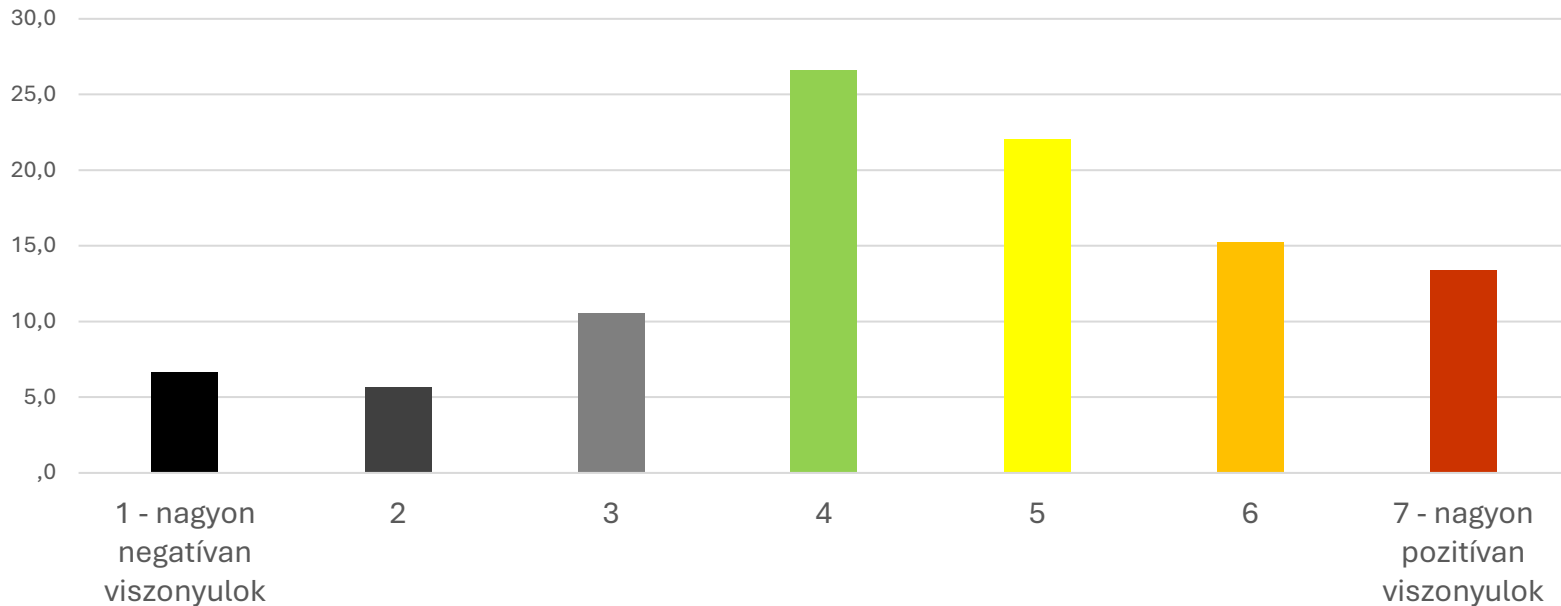
Iskolapszichológus iránti attitűd (pedagógus hallgatók)

The background is a complex, abstract composition of various colors and patterns. It features large, organic shapes in shades of blue, orange, and yellow. Interspersed among these are smaller elements: a grey area with a fine dot pattern, a yellow area with a grid of small white crosses, and several wavy lines in white and black. The overall aesthetic is modern and artistic.

Diákok helyzete és viszonyulása az iskolapszichológushoz

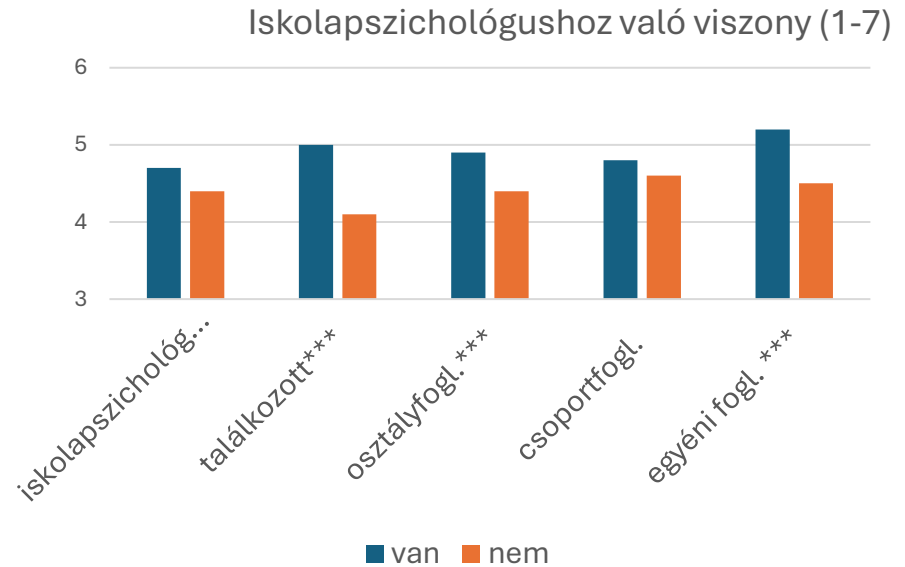
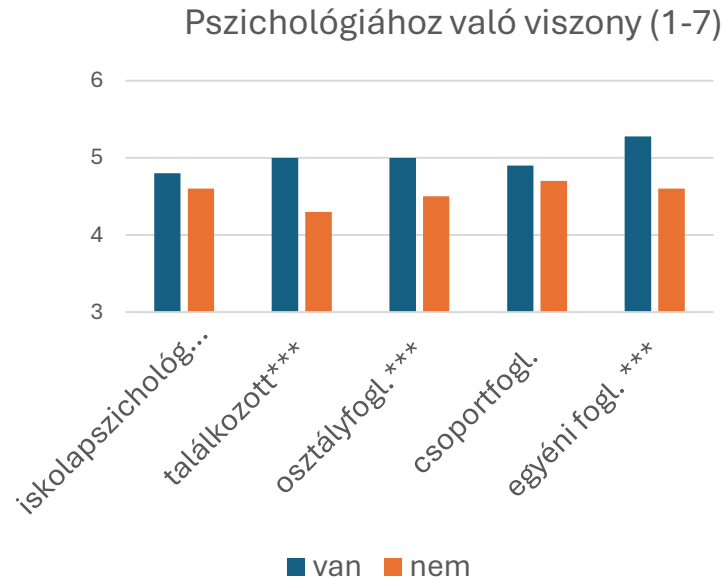
Diákok iskolapszichológiához, iskolapszichológusokhoz való viszonya

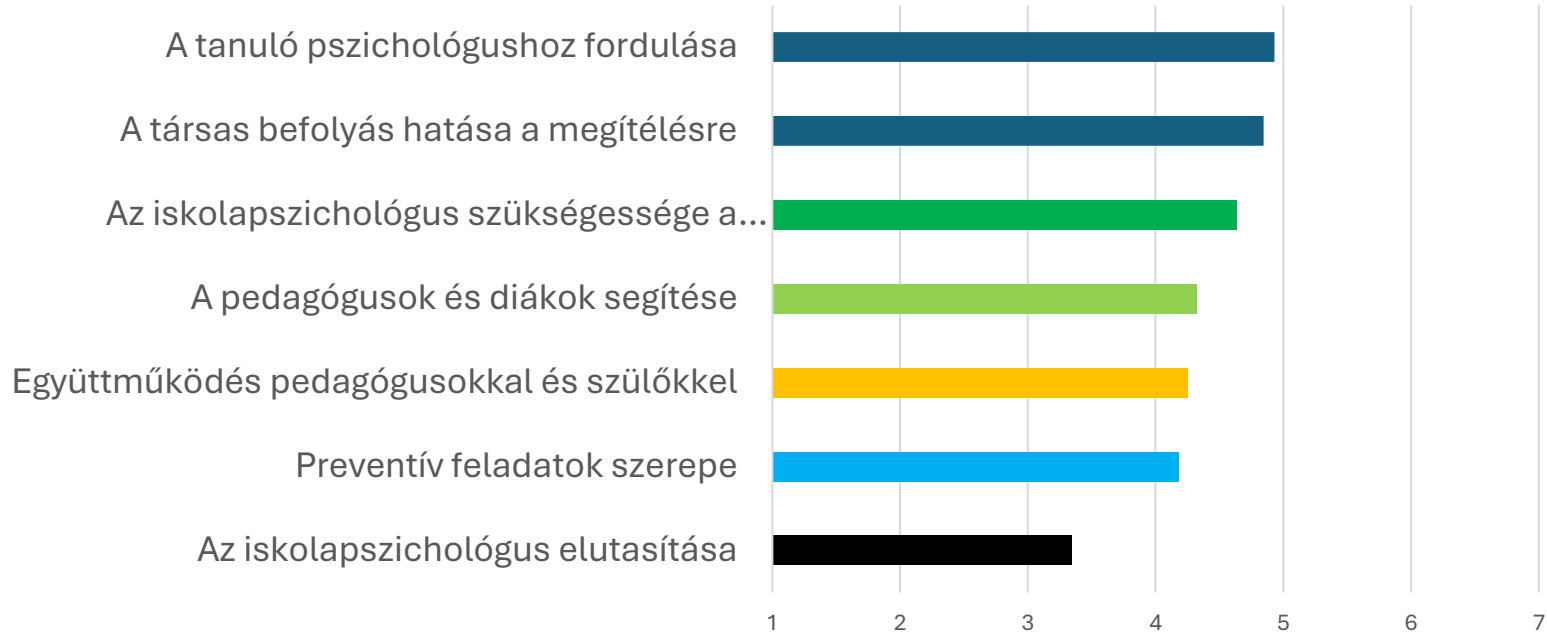
A Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával megvalósult projekt

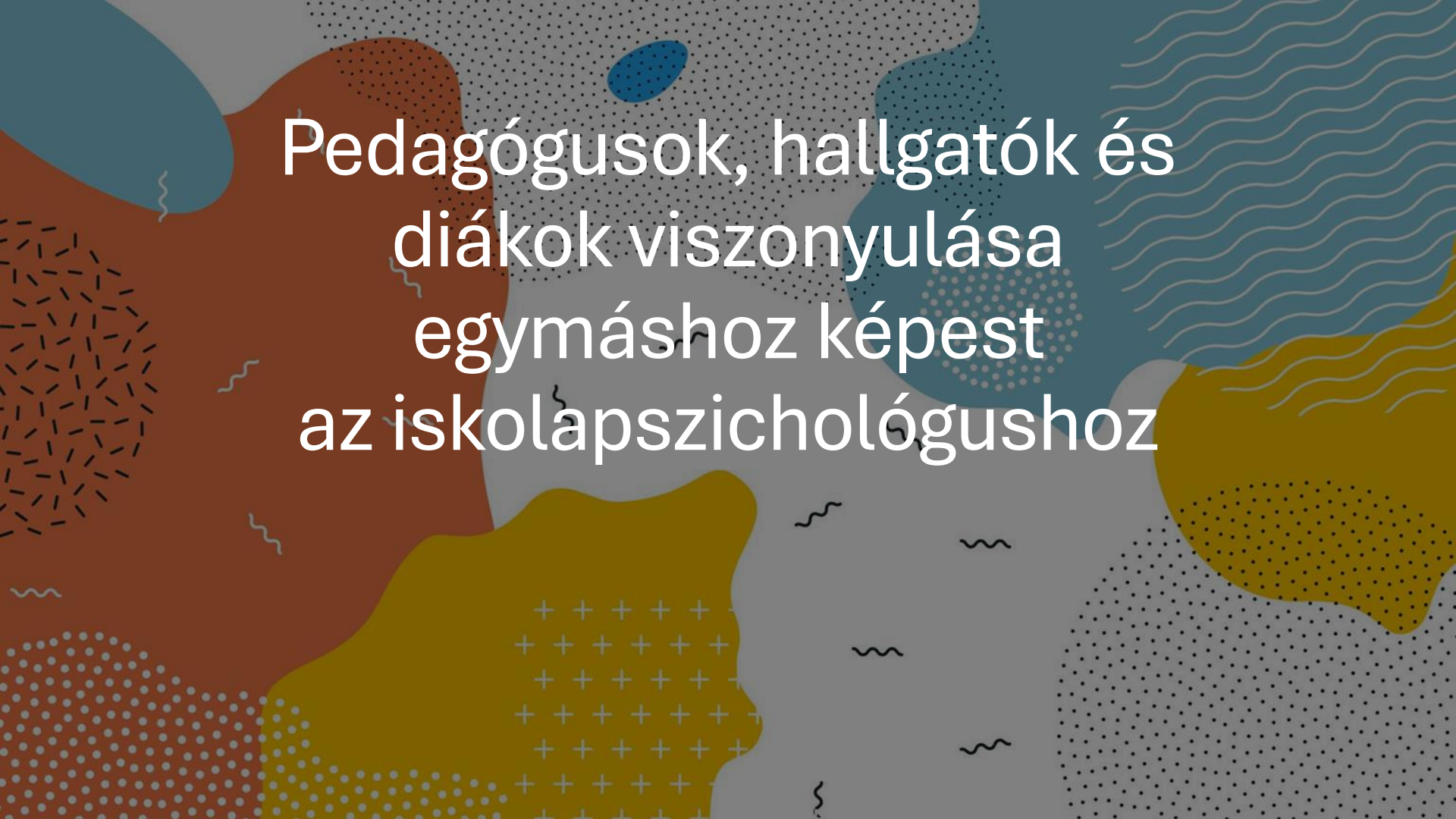
Diákok 47 %-ának semmilyen tapasztalata nincs az iskolapszichológussal

Pszichológia és iskolapszichológus iránti attitűd – közvetlen tapasztalat javít!

Iskolapszichológus iránti attitűd (diák)

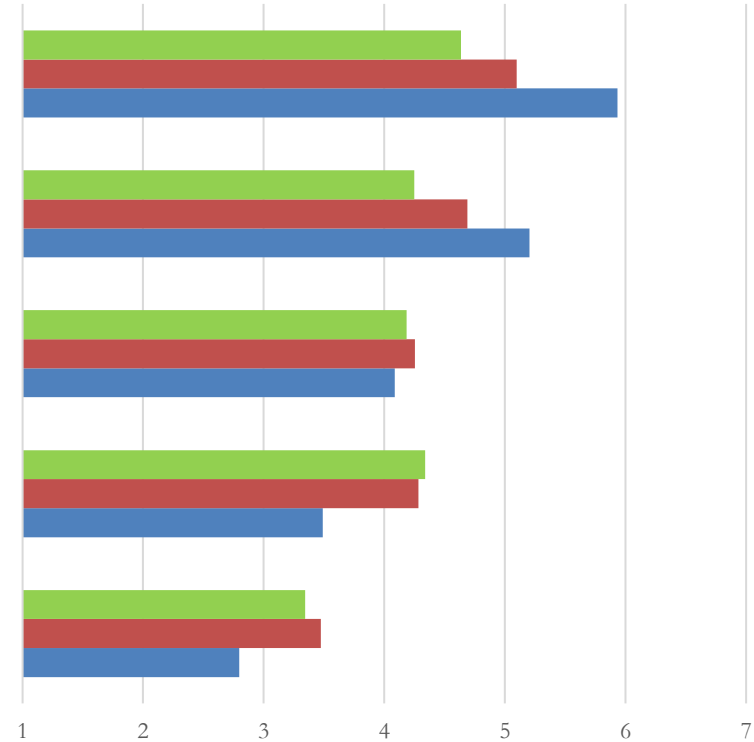
The background is a complex, abstract composition of various colors and patterns. It features large, organic shapes in shades of blue, orange, and yellow. Interspersed among these are smaller elements: a grey area with a fine dot pattern, a yellow area with a cross pattern, and a yellow area with a wavy line pattern. There are also several small, black, wavy lines scattered across the composition. The overall aesthetic is modern and artistic.

Pedagógusok, hallgatók és
diákok viszonyulása
egymáshoz képest
az iskolapszichológushoz

Iskolapszichológus iránti attitűd – pedagógus – hallgató – diák

1. $H > T > D$	1. Pszichés problémák kezelésében
2. $H = T > D$	2. Együttműködés nevelési kérdésekben
7. n.s.	7. Preventív és szűrő feladatok
4. $D = P > H$	4. Pedagógusok értékelése és személyes segítése
6. $D = P > H$	6. Pszichológus elutasítása

■ diák ■ pedagógus ■ hallgató

Tanulságok, feladatok

- Iskolapszichológus kevés – iskolák felében nincs, hátrányos helyzetű megyék, kis települések
- Egyénileg reménytelen elérni a diákok többségét, bár ezt várnák főként a pedagógusok
- Iskolapszichológust igénylik, elfogadják, sőt, a személyes tapasztalattal nő az elfogadottság
- Koordinátorok – szakszolgálatok felében nincs, és ahol van kis óraszám, kevés tapasztalat, nagy fluktuáció

The background is a vibrant, abstract composition. It features several large, organic shapes in shades of teal, orange, and yellow. These shapes are filled with various patterns: some have a fine dot pattern, others have wavy lines, and some have a grid of small crosses. The background is a light gray, and there are several small, black, wavy lines scattered throughout. The overall style is modern and graphic.

Köszönjük a figyelmet!